

Verkiezingsprogramma Lijst Groot Montferland

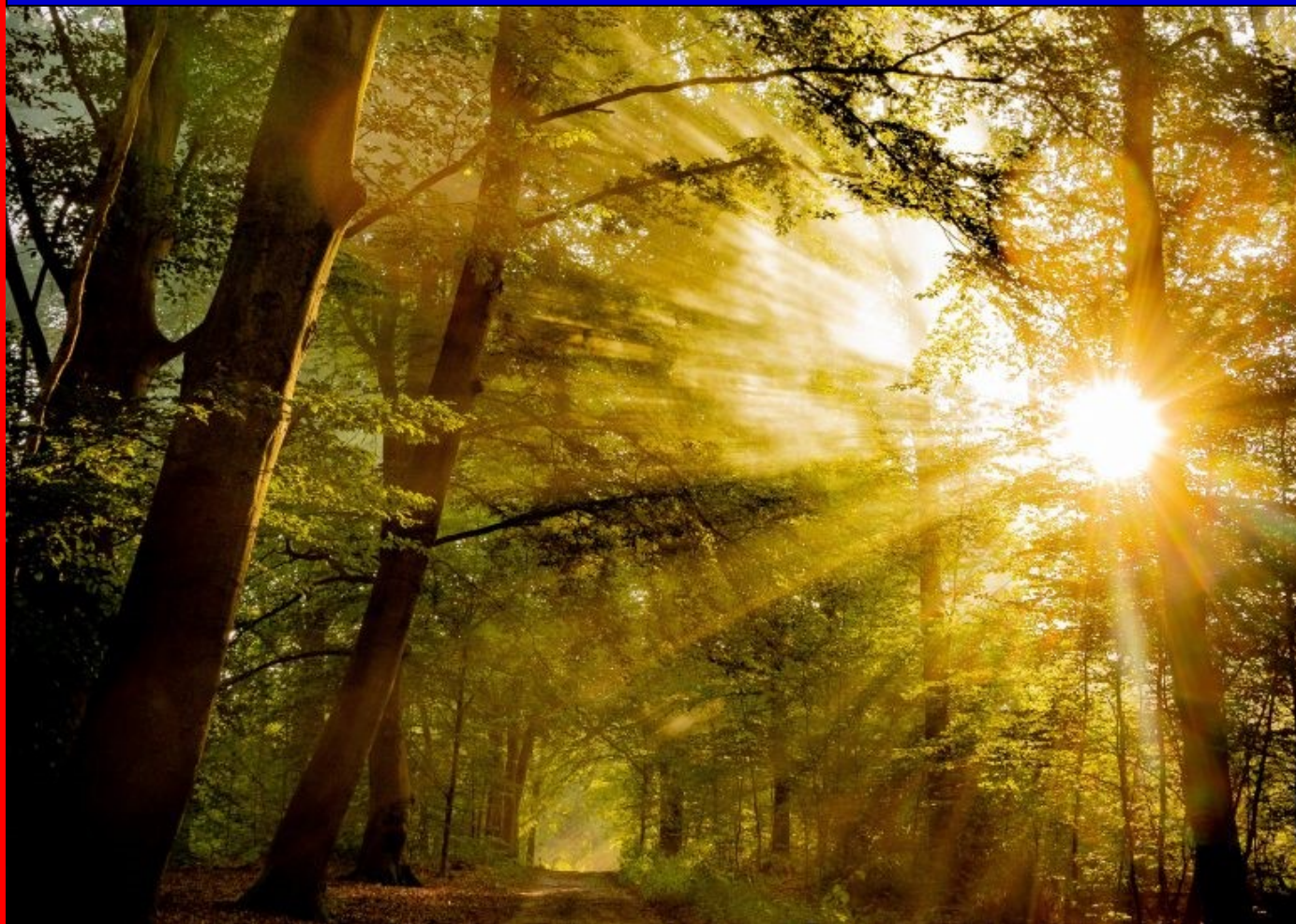

foto: Montferland.nl

Lijst
Groot Montferland

'SAMEN VERANDEREN'

Lijst

Hierbij bieden wij je het verkiezingsprogramma aan van Lijst Groot Montferland met de titel:

“SAMEN VERANDEREN”

waarin we duidelijk maken wat onze speerpunten en aandachtspunten zijn voor de komende jaren. Lijst Groot Montferland is dé lokale partij van en voor de inwoners in alle kernen van de gemeente Montferland. Het is voor mij een grote uitdaging de partij te mogen leiden voor, tijdens en na de verkiezingen op 16 maart 2022.

Wij zijn een onafhankelijke partij en daarom legt niemand ons van bovenaf standpunten op waarmee wij rekening moeten houden. Niet vanuit Brussel, niet vanuit Den Haag en niet vanuit Arnhem. Wij kunnen dus steeds doen wat het beste is voor onze gemeente en onze inwoners, ongebonden en puur voor jou en de Montferlandse belangen. Deze ongebondenheid willen wij volledig benutten om samen met de inwoners te doen wat het beste is voor Montferland. Er bestaat in alle kernen een grote sociale kracht om zelf zaken te regelen en de meeste kernen kunnen dat ook. Wij willen samen met u aan de slag voor een Montferland waarin het goed wonen, werken en vertoeven is.

Daarvoor zullen de komende jaren veel belangrijke onderwerpen op de agenda komen waar wij ons extra op willen richten, zoals de bouw- en woonmogelijkheden in onze gemeente voor met name jongeren.

Ook andere belangrijke onderwerpen zullen bij ons prioriteit krijgen, zonder volledig te zijn: energietransitie, duurzaamheid, ondernemersklimaat, toerisme, landbouw, landschap maar vooral de zorg voor mensen die dat nodig hebben.

In dit verkiezingsprogramma staan de meeste onderwerpen genoemd. Verfrissend en vernieuwend waar dat kan, behoudend waar dat nodig is. Wij beloven dus niet van alles, maar geven wel in duidelijke – rechttoe rechtaan taal – onze visie en de koers aan die wij willen varen.

Voor mij een eer om de komende jaren een team te mogen aanvoeren van capabele kandidaten met diverse deskundigheid. Mijn drijfveer is en blijft dat ik er van overtuigd ben dat je in de politiek dingen kunt veranderen die er voor jullie toe doen.

Daarnaast ben ik bereid om op basis van goede argumenten compromissen te sluiten om het beste voor de inwoners en Montferland te bereiken.

Ik heb er vertrouwen in en reken op jouw stem voor Lijst Groot Montferland.

Henk Groote,
Lijsttrekker

Prettig wonen voor iedereen (thema wonen)

Lijst Groot Montferland zou graag zien dat iedereen kans maakt op een goede en betaalbare woning in een leefbare omgeving. Wonen is een grondrecht, dat zwaar onder druk staat. De woningnood is hoog, ook in Montferland en omgeving. Dat vinden wij niet acceptabel. Een huis is om in te wonen en niet om mee te beleggen.

Terwijl investeerders, projectontwikkelaars, speculanten en in toenemende mate uitzendorganisaties grote winsten maken, is wonen in Montferland voor velen zo goed als onbetaalbaar geworden. De wachttijd voor sociale huurwoningen is op dit moment veel te lang en dat komt, omdat het aanbod te gering is en er de laatste jaren veel te weinig is bijgebouwd.

foto: Lijst Groot Montferland

- De gemeente moet weer het voortouw nemen bij Volkshuisvesting, in plaats van dit aan de vrije markt over te laten. Ontwikkelingen en mogelijkheden moeten sneller opgepakt en uitgevoerd worden. De gemeente moet ook goede initiatieven steunen.
- Nieuwe woonwijken zouden mogen bestaan uit een gevarieerd aanbod van woningen, in verschillende prijsklassen en er mag zeker meer open gebouwd worden, veel meer ruimte voor groen en wateropvang.
- Bij particuliere initiatieven van woningbouw is het streven minimaal 50% geschikt zijn voor starters of lagere inkomens.
- Bij eigen nieuwbouwprojecten gaan we naar 30/40/30: 30 % van de nieuwbouwwoningen zou dan sociale huur zijn, 40 % betaalbare huur of koop voor de middeninkomens en 30 % woningen in de vrije sector.
- Veel meer woningen voor starters en /ouderen (levensbestendig) zodat er doorstroom op gang komt.
- Het opzetten van een CPO¹ project "Wonen in Montferland" , waar de inwoners zelf de handen uit de mouwen steken om de toekomst van wonen te verbeteren zou zeer aan te bevelen zijn
- Bijplaatsen van een Mantelzorgwoningen op een kavel moet mogelijk zijn in Montferland.
- Snellere behandeling van vergunningen en creatief omgaan met mogelijkheden als monumenten.

---

¹ Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) is een vorm van sociale projectontwikkeling waarbij toekomstige bewoners gezamenlijk opdrachtgever zijn voor hun eigen nieuwbouwproject.

- (Nieuwbouw) woningen tot €400.000 mogen alleen verkocht worden met een **zelfbewoningsplicht** om te voorkomen dat het een beleggingsobject wordt.
- Een woonbeleid creëren, waarin een **maximale vrijheid** bestaat om op maat te bouwen.
- Wonen moet weer voor iedereen worden, met een **betaalbare woning** in een prettige leefomgeving. Dit vereist een gemeente die veel strakker stuurt op onze woningvoorraad dan op dit moment. Zo kunnen we extra bouwen, sturen we op betaalbaarheid en investeren we extra in wijken en buurten die dat het meeste nodig hebben.
- **Harde afspraken met ontwikkelaars** over het aandeel sociale huurwoningen en middenhuur- en middenkoopwoningen. Als een ontwikkelaar hier niet aan wil, zoekt de gemeente naar andere manieren om de woningen te laten bouwen.
- Voor de 40 procent huizen bedoeld voor de middeninkomens moeten bindende afspraken gemaakt worden voor zowel de middenhuur als de middenkoop. De **verkoop- en huurprijs wordt contractueel vastgelegd**, dit kan bijvoorbeeld door het op te nemen in prestatie afspraken. Zo voorkomen we dat ontwikkelaars zich niet aan afspraken houden.
- Als de grond in handen is, kan de gemeente ervoor kiezen om **corporaties financieel voordeel** te geven. Ook kan ze ervoor kiezen om de grond niet te verkopen, maar te verpachten zodat ze betrokken blijft bij het bouwproces.
- Lijst Groot Montferland wil daarvoor het middel van de **Wet voorkeursrecht gemeenten** (Wvg) in zetten om grondspeculatie tegen te gaan en voldoende goedkope bouwgrond te garanderen.

De inwoner moet centraal staan (thema communicatie, participatie)

Iedere stem doet ertoe. Iedere inwoner verdient het om gehoord te worden. Voor een levendige democratie is het belangrijk dat iedereen kan deelnemen. Dat we kinderen van jongs af aan laten meedoen en leren over democratie. We staan open voor ideeën van bewoners. Montferlanders weten vaak zelf het beste wat er in hun omgeving speelt en welke oplossing mogelijk is. Te vaak gaat participatie in Montferland niet goed. Inwoners praten mee voor de vorm, maar er wordt niets of weinig met hun inbreng gedaan. De gemeente biedt vaak geen ruimte voor andere ideeën. Inwoners die met eigen plannen komen voelen zich vaak niet serieus genomen. Zij verliezen zo het vertrouwen in de overheid en de politiek en haken soms gedesilluseerd af. Intussen zijn de wijk- en dorpsraden meer op afstand gezet. De Sociale Raad is als adviesorgaan voor het college (namens de inwoners) niet meer openbaar toegankelijk. Eén van onze eerste daden zal zijn de vergaderingen van de Sociale Raad weer openbaar toegankelijk te laten zijn en dat de wijk- en dorpsraden weer één volledige ondersteuner krijgen.

- De inwoner zou veel meer betrokken mogen worden bij projecten in de eigen omgeving.
- Op de website van de gemeente en in het Montferland Journaal moeten de aankondigingen voor vergunningen en werkzaamheden middels een kaart verduidelijkt worden.
- Wij willen de wijk- en dorpsraden weer een volledige ondersteuner geven.
- Initiatieven vanuit inwoners krijgen een vaste contactpersoon bij de gemeente, zodat ze niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.
- Raadsinformatiebijeenkomsten (de zogenaamde beeldvorming) die over een bepaalde kern gaat organiseren we waar mogelijk in die kern in plaats van op het gemeentehuis.
- De communicatie moet passend zijn voor de doelgroep en dus niet alleen digitaal.
- Direct aanwonenden moeten betrokken worden bij de besluitvorming op zo een manier dat er **acceptabel gebouwd** kan worden en dat voor de omwonenden de overlast zo veel als mogelijk acceptabel gemaakt wordt
- Op de site van de gemeenten moeten de **aankondigingen voor vergunningen en Participatie en communicatie serieus genomen worden** en er rekening gehouden wordt met de behoeften en bezwaren van de inwoners.
- De inwoners van Montferland **meer betrekken bij overheidsbeleid**. Maar ook als het gaat om het nemen van initiatieven, het inspelen op ideeën en denkkraft van inwoners door burgerinitiatieven te faciliteren.
- We willen een gemeente die **toegankelijk en benaderbaar** is en met bewoners meedenkt. Een gemeente die inwoners in een vroeg stadium bij besluitvorming betreft en hen als gelijkwaardige gesprekspartners beschouwt.

- Met bewoners stellen we een **participatie-agenda** op waarin staat hoe mensen zelf aan de slag kunnen. De gemeente stimuleert mensen die zich niet vanzelf melden om ook mee te doen en te denken.
- Een deel van de inwoners voelt zich in de steek gelaten door de politiek. Er wordt niet met, maar over hen gesproken. Daarom willen wij **bewoners actief betrekken** bij belangrijke beslissingen over hun wijk.
- Pilots beginnen met het hebben van een **informele adviesfunctie** en eigen budget om peilingen te houden. Een diverse samenstelling van de wijkplatforms is daarbij van belang.
- Initiatieven kunnen in bepaalde gevallen **onafhankelijke professionele ondersteuning** krijgen wanneer dit bij een grootschalig project noodzakelijk is.
- Voor meer kennis over wat er speelt en leeft in de wijken en kernen trekken **ambtenaren regelmatig de wijken in**: goed beleid maak je samen, niet per afdeling op zich. Dat geldt uiteraard ook voor raadsleden en wethouders.

Meer werk door meer bedrijvigheid (thema ondernemen, toerisme)

Een sterke economie is belangrijk voor de welvaart van alle inwoners. Daarvoor zijn ondernemers in alle soorten en maten van groot belang, en de werkgelegenheid die zij bieden op alle niveaus. De welvaart die we samen verdienen, wordt eerlijk verdeeld. Ondernemerschap dat sociaal, inclusief en groen is stimuleren we, net als kleine ondernemers in de buurten. Montferland is gemiddeld genomen een praktisch opgeleide gemeente. Daarom moeten we meer inzetten op maakindustrie en toerisme in plaats van uitbreiden van de logistieke sector.

- Ondernemers willen we ruimte geven om zich in Montferland te vestigen of hun onderneming voort te zetten.
- Een gunstig ondernemersklimaat met lokale ondernemers is niet alleen goed voor de werkgelegenheid maar ook voor de levendigheid in onze kernen.
- We stimuleren bedrijven die werk bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die goede en veilige arbeidsomstandigheden bieden voor hun werknemers en die werken aan een groene en duurzame bedrijfsvoering.
- De beschikbaarheid van een internetverbinding is een basisvoorziening voor vele inwoners en toeristen. We zorgen daarom voor gratis wifi in bijvoorbeeld buurthuizen, bibliotheken en in openbare verblijfsruimten.
- Tegen uitbreiding met DocksNLD2 in 's-Heerenberg.

foto: Montferland.nl

foto: Lijst Groot Montferland.

- Voor het toerisme sluiten we aan bij de Achterhoek en geven SMM (Stichting Montferland Marketing) tot 2025 de mogelijkheid om hun pakket volledig uit te rollen.
- Inzetten op een spreiding van industrie waarbij er niet ingezet wordt op 1 paard (logistiek) maar er ook zeker gestimuleerd moet worden op maak industrie en andere vormen van industrie.
- Bij het aantrekken van industrie met veel arbeidsplaatsen, een verbindingspersoon laten meekijken van de gemeente die kan aangeven welke mensen uit onze gemeente de banen zouden kunnen vullen en daar een voorkeur aan geven.
- Meer werk en geen geautomatiseerde blokkendozen.
- Extra aandacht hebben we voor maatschappelijke sectoren met veel werk voor de toekomst, zoals de zorg en de energietransitie.
- We kampen in Didam en 's-Heerenberg, maar ook in de overige kernen met toenemende leegstand. De gemeente stuurt, waar mogelijk, op een levendig winkelgebied met lokaal ondernemerschap en verscheidenheid aan winkels. Hiervoor moet de huur omlaag.
- We stimuleren transformatie van leegstaande winkelpanden en kantoren naar woningbouw.
- Verhuurders worden aangesproken op de exorbitante huren.
- Bij aanpassingen van winkeltijden zorgen dat de (kleinere) lokale ondernemer beschermd wordt.

Welzijn, zorg en bereikbaarheid met een menselijke maat (thema welzijn, sociaal domein, sport, cultuur)

Een goede fysieke en mentale gezondheid is een belangrijke basis. Als je ziek bent of niet lekker in je vel zit of iemand uit je naaste omgeving, dan is al het andere in één klap onbelangrijk. Dan wil je goede zorg en goede voorzieningen ongeacht je inkomen of postcode. Corona heeft ook voor veel inwoners indringend duidelijk gemaakt wat het betekent om -vaak heel plotseling - ernstig ziek te worden. Helaas is een goede gezondheid niet overal vanzelfsprekend. Gezondheidsverschillen hangen vaak samen met inkomen en opleidingsniveau: wie meer verdient, leeft langer. Kinderen die in armoede opgroeien hebben vaker een ongezonde levensstijl, waar ze hun hele leven last van kunnen houden. Daarnaast is de toegang tot zorg en ondersteuning ook ongelijk verdeeld. De coronacrisis heeft deze kloof alleen maar vergroot. Deze ongelijkheid pakken we aan. Het moet echt anders, eerlijker.

- Wasvoorziening HbH (Hulp bij Huishouden) moet indien mogelijk weer teruggedraaid worden en uitgevoerd worden in het huis van de inwoners die daar recht op hebben.

- Bij elke aanpassing in het sociaal domein die grote impact heeft of zou kunnen hebben, een goede analyse maken waarbij herindicatie zeker niet vergeten mag worden en de menselijke maat is daarin leidend. De Sociale Raad zal een advies moeten geven die ook bijgevoegd wordt bij de stukken.
- Cultuur zou voor iedereen beschikbaar moeten zijn.
- Muziekscholen handhaven.
- Schoolzwemmen weer invoeren.
- Gezondheid van kinderen krijgt extra aandacht; door met JOGG-aanpak (Jongeren op gezond gewicht) overgewicht onder kinderen tegen te gaan, willen we nog meer ouders en kinderen bereiken.
- **Iedereen moet kunnen sporten, bewegen en ontspannen** op zijn of haar eigen manier.
- Grootschalig inzetten op **preventie** en op het bestrijden van grote gezondheidsverschillen.
- We stimuleren **gezonde voeding**, in het bijzonder bij kinderen en jongeren. In horeca en sportkantines **moeten** betaalbare gezonde keuzes aangeboden worden.
- We zetten in op het bespreekbaar maken en (vroeg) herkennen van **psychische problemen** en stress. Er moet een preventieve aanpak komen tegen mentale klachten, zoals depressies en eenzaamheid.
- Inzet op **vroegsignalering**, vroege ondersteuning en preventie is van groot belang.
- Natuurlijk is het waardevol als familie, vrienden en burens een handje kunnen toesteken als het nodig is. En mantelzorgers verdienen dan ook ondersteuning. Maar deze vorm van informele zorg is lang niet voor iedereen een optie. **Professionele hulp moet voor iedereen** beschikbaar en bereikbaar zijn.
- We stoppen, indien mogelijk, met aanbestedingen in het sociaal domein. We werken zoveel mogelijk met **langdurige contracten**. Zo kunnen zorgaanbieders ook plannen voor de lange termijn maken..
- Verandering en verbetering in de zorg brengen we tot stand in een goede en **meerjarige (subsidie)relatie** tussen de gemeente als opdrachtgever, de inwoners als gebruiker en de sociale organisatie en de zorgmedewerkers als uitvoerders.
- Voor alle Montferlanders die zijn aangewezen op de huishoudelijke hulp, is er goede, **professionele en toegankelijke hulp**, verzorgd door zoveel mogelijk vertrouwde gezichten.
- Voor huishoudelijke hulp geldt altijd **maatwerk**: samen met mensen thuis wordt beoordeeld welke hulp nodig is en voor hoe lang.
- Tarieven zijn **fair en kostendekkend**, zodat werkenden in de sector fatsoenlijk betaald kunnen krijgen. Conform de cao en dat gaan we regelmatig controleren.
- Bij het Rijk blijven we aandringen op het afschaffen van het **abonnementstarief**.
- We vergroten het aantal **woon- en zorgvormen**.
- Kwetsbare ouderen worden nog steeds te makkelijk slachtoffer van financieel misbruik. Dit pakken we aan door voorlichting, bewustwording en de oprichting van een regionale Alliantie, waarin partners samenwerken en elkaar weten te vinden bij een 'niet pluis' gevoel.
- Een **dak boven je hoofd** is een recht, geen voorrecht. De laatste jaren is het aantal dak- en thuislozen flink toegenomen, ook in onze regio. Dat is deels het gevolg van politieke keuzes. Lijst Groot Montferland vindt dat niemand in Montferland op straat hoeft te slapen. Iedereen verdient een veilige plek waar je je thuis voelt.
- **'Housing First'** wordt de norm: pas met een dak boven het hoofd vinden mensen weer rust en kunnen ze aan de slag gaan met andere problemen.
- De gemeente investeert in **voldoende faciliteiten** voor dak- en thuislozen, inclusief dagbesteding en mentale (psychosociale) begeleiding. We streven naar persoonsgerichte aanpak in de daklozenopvang. Daarbij hoort ook goede begeleiding als mensen (weer) een eigen woning krijgen.
- Verspreid over de hele gemeente bouwen we meer woningen voor **beschermd wonen**. Daarmee wordt de druk op de maatschappelijke opvang verlicht, zodat er meer doorstroming komt. Inwoners met problemen kunnen zo ook sneller geholpen worden.

Overal veilig zijn en kunnen komen (thema mobiliteit, veiligheid)

Het gevoel van onveiligheid is een veel gehoorde klacht van inwoners, dat gaat over onveilige verkeerssituaties en slecht onderhouden openbare ruimtes (stoepen) tot plekken met onvoldoende verlichting. Ook overlast van hangjongeren is een veel gehoorde klacht.

foto: Lijst Groot Montferland

- Stoepen, straten en (openbare) panden zouden geschikt moeten zijn of gemaakt worden voor ouderen en minder validen. Een regelmatige schouw is een goed middel om dat te monitoren.
- Als de stoepen en straten voor werkzaamheden opengemaakt moeten worden, zal er na oplevering een inspectie plaats moeten vinden om te kijken of de stoepen niet schots en scheef zijn teruggelegd.
- Kleine smalle wegen die naar (jeugd) sportvoorzieningen lopen zouden veilig gemaakt moeten worden op het gebied van licht, wegen en overzichtelijke kruispunten.
- Wijkagent moet weer echt aanwezig zijn in de wijken en kernen en de diensten niet in Doetinchem of nog verder weg moeten vervullen.
- Boa's op fietspatrouilles laten controleren op plekken die door inwoners als niet veilig worden benoemd.
- Handhaven van parkeren op stoepen.
- Handhaven op zaken die wettelijk en in de APV verboden zijn.
- Verkeersplannen zo ontwikkelen dat ze veiliger worden en gebruik van kennis van gebruikers maken niet alleen theoretische modellen ontwikkelen. (vrachtwagenchauffeurs, moeders met kinderen en mensen met een beperking).
- We willen luisteren naar jongeren en ze ontmoetingsplekken bieden waar ze niet weggestopt worden.

Ons milieu vraag om een kritische en praktische aanpak (thema duurzaamheid, dierenwelzijn)

Het verdrag van Groenlo zodanig oppakken dat er, om in 2030 aan de doelstellingen te komen beleid geformuleerd moet worden m.b.t. isolatie, zonnepanelen op daken in de bebouwde kom, op bedrijfsgebouwen en boeren erven, parkeerplaatsen en langs spoorbanen en wegen.

Actief met Liander oplossingen zoeken voor de beperkingen van het elektra netwerk omdat die nu te klein is en te weinig capaciteit. Bouwlocaties waar de komende jaren geen electra kan worden geleverd hebben geen prioriteit.

Er zou ruimte mogen komen voor groene waterstofexperimenten.

De warmtetransitie "van het gas af", dient budgetneutraal plaats te vinden waarbij bewoners hierover mee zouden kunnen beslissen.

Verstrekken van isolatiesubsidies en aanstellen van een gemeentelijke isolatie expert.

- Bouwen met veel meer open ruimte en plek voor bomen en wateropvang.
- Aanwezige grote (logistieke) gebouwen moeten doormiddel van groen passend gemaakt worden in de omgeving
- Meer inzetten op subsidie van isolatie van oudere woningen, wat niet verbruikt wordt hoeft niet te worden opgewekt.

- Bij het aanvragen van een vergunning voor de bouw van een (groot) gebouw zou als eis zonnepanelen op daken gesteld moeten worden bij de bouw- of omgevingsvergunning, die verantwoordt geproduceerd zijn.
- Bedrijven die zich vestigen in de gemeente en extra energie besparende maatregelen invoeren een kleine korting geven op leges, OZB e.d.
- Stimulering(sfonds) voor het plaatsen van bomen en andere groene voorzieningen.
- Geen uitbreiding van windmolens in het gebied rond Azewijn.
- Meer bomen en minder landschapsvervuiling door windmolens.
- De gemeente Montferland wordt geprezen en gewaardeerd om de rust, ruimte en groene karakter. Door groei van bevolking en economie kunnen deze kwaliteiten onder druk komen te staan. Daarom moeten we de ruimtelijke ontwikkelingen goed volgen en zeker ook toetsen i.v.m. de gevolgen voor de mens, plant, dier en landschap.
- Grote (logistieke) gebouwen moeten doormiddel van groen passend gemaakt worden in de omgeving.

Dierenwelzijn:

Dierenwelzijnsbeleid ontwikkelen en verdere invulling geven aan de wettelijke taak opvang van dieren in nood.

- Hondenbelasting in de komende drie jaar afschaffen.
- Kinder- en dierenboederderijen een belangrijke educatieve functie toedichten voor jonge en oudere kinderen om zo de relatie tussen mensenzorg en dierenwelzijn te versterken, denk hierbij ook aan ouderen.
- Zorg voor huisdieren bij huiselijke geweldsituaties.
- Inzetten op meer preventie door informatie en educatie bij het aanschaffen en houden van (huis)dieren.
- **Tegen** grootschalige **Bio industrie**.

Jongeren.

Er wordt nog te veel "over" jongeren gesproken in plaats van met hen. Een jongerenraad is wat ons betreft niet de oplossing. De problemen zitten meer in de leeftijdscategorie van 15 tot 30 jaar. Aan de onderstaande punten willen wij de komende 4 jaar meer aandacht besteden

- Huisvesting, financiën en stageplekken voor jongeren.
- Tiny houses voor jongeren en/of betaalbare woonruimtes of studio's.
- Financiële wegwijzer voor jongeren en budgetconsulting aanbieden.
- Schuldhulpverlening jongeren onder de aandacht brengen.
- Meer stageplekken en begeleiding naar werk creëren binnen de organisatie.
- Indien uit de plannen blijkt dat de Brede school 's-Heerenberg duurder wordt dan nu gepland de plannen heroverwegen

Samenwerken in de regio en daarbuiten.

Montferland is geen eiland daarom is het belangrijk om over al onze grenzen te kijken. Dit zien we ook aan onze inwoners, die dagelijks buiten onze gemeentegrens werken, onderwijs volgen, boodschappen doen, sporten of culturele evenementen bezoeken.

Er zijn opgaven waar we samen met anderen verantwoordelijk voor zijn, zoals de bereikbaarheid van de gemeente. De zorg voor werkgelegenheid en hoe we samen aan de energietransitie kunnen werken. Maar ook het versterken van toerisme, één van onze economische pijlers, daar moeten we meer mee samenwerken met het merk "Achterhoek" en onze Duitse burens in Emmerich.

We moeten kennis delen, krachten bundelen en allianties vormen. Samenwerken met de gemeenten, maatschappelijke organisaties, het onderwijs en bedrijfsleven is daarom van groot belang. Bij deze samenwerking willen wij daar zeer zeker onze Duitse buurgemeenten in betrekken. Verstevenigen van de samenwerking in de Achterhoek. Na jaren van afstandelijkheid naar de Achterhoek moeten we nu echt samenwerken en daar onze verantwoordelijkheid ook in nemen, geen cherry-picking meer.

- Meer en beter samenwerken in de Achterhoek en daar onze verantwoordelijkheid in nemen.
- Onderzoeken of we een regionale ombudsman met meerdere gemeenten kunnen instellen.